

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Bevezetés a szociológiába

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociológia
1.5. Képzési szint	BA, alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Szociális munka / szociális munkás
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Bevezetés a szociológiába			A tantárgy kódja	ALM 1101		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. doc. Kiss Dénes István						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. doc. Kiss Dénes István						
2.4. Tanulmányi év	I.	2.5. Félév	I.	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					32
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					25
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					4
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászámja					94
3.8. A félév összórászámja					150
3.9. Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Nincs
4.2. Kompetenciabeli	Nincs

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Számítógéppel és vetítővel felszerelt terem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Számítógéppel és vetítővel felszerelt terem

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<p>Kritikusan közelíti meg a problémákat Felméri a szociális szolgáltatások igénybevevőinek helyzetét Elősegíti a társadalmi befogadást Védi a szociális szolgáltatások sérülékeny igénybevevőit Társadalmi beilleszkedést segítő tevékenységeket folytat Érzékenyíti az egyéneket, családokat és csoportokat</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>Tiszteletben tartja a kulturális értékek és normák sokféleségét Aktívan részt vesz a társadalmi életben Kritikusan gondolkodik Alkalmazza a társadalom- és humántudományok területén szerzett ismereteket Csoportban dolgozik Interkulturális kompetenciákkal rendelkezik Kreatívan, innovatívan és holisztikusan gondolkodik Betartja a titoktartási kötelezettségeket</p>

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<p>C1. A hallgató/végzett hallgató ismeri, megfogalmazza és leírja azokat a fogalmakat, elméleteket és paradigmákat, amelyeket a társadalomkutatás során alkalmaznak az egyének, csoportok, szervezetek, intézmények, társadalmi kategóriák és közösségek szintjén, valamint elemzi ezek közötti kapcsolatokat és az alkalmazott módszertanokat a társadalmi struktúrák, folyamatok és dinamikák vizsgálatában. C2. A hallgató/végzett hallgató meghatározza, osztályozza és kiválasztja azokat a módszereket, technikákat és eljárásokat, amelyeket a társadalmi problémák kutatására és megoldására használnak.</p>
Képességek	<p>A1. A hallgató/végzett hallgató speciális szoftveralkalmazásokat és programokat használ a társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókat tartalmazó adatbázisok kezelésére és az ezekhez kapcsolódó problémák megoldására. A2. A hallgató/végzett hallgató képes azonosítani a társadalmi jelenségek kutatásához és az empirikus adatok gyűjtéséhez szükséges megfelelő módszereket, technikákat, eljárásokat és eszközöket.</p>
Felelősség és önállóság	<p>R1. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi diagnózisokat készíteni és értelmezni az egyéneket, csoportokat, közösségeket vagy szervezeteket érintő társadalmi problémák vonatkozásában. R2. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókból felépített adatbázisokat kezelni speciális szoftveres eljárások és alkalmazások segítségével.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">a szociológiai szemléletmód alakításaalapvető társadalmi folyamatok sajátosságainak a vázolásaalapismertetek kialakítása alapvető szociológiai témák kapcsánalapismertetek alkalmazás a főbb társadalmi folyamatok és jelenségek értelmezésébena rendszeres statisztikai szolgáltatások által közzétett alapvető adatok szociológiai értelmező készségének kialakítása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none">szociálpolitika és rendszeres társadalomismeret közötti kapcsolódások felismeréseFőbb statisztikai adatforrások általánosabb (fogalmi és elméleti) összefüggései értelmezésének a kialakításaA társadalomkutatás alapvető deontológiai vonatkozásainak a felismerése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az előadássorozat célkitűzéseinek általános bemutatása, az előadás menetének, illetve a számonkérés formájának és tartalmának a tisztázása. A szociológia kialakulásának társadalmi kontextusa.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
2. A szociológia tárgya, módszere és alapvető szemlélete.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
3. A kultúra fogalma és dimenziói. Kulturális pluralizmus és etnocentrizmus.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
4. A kulturális változás. Modernizáció és globalizáció.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
5. Szocializáció. Társadalmi tanulás és rendszerintegráció. Primer és szekundér és folyamatos szocializáció. Szocializációs közegek.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
6. Társadalmi ellenőrzés és deviancia.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
7. A társadalom mikroszerkezete: státusz és szerep.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
8. A társadalom mikroszerkezete: csoportok, szervezetek, hálózatok.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
9. Társadalmi rétegződés. Osztályszerkezet és rétegszerkezet.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
10. Társadalmi mobilitás.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
11. Szegénység és társadalmi marginalitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés

12. A gazdaszociológiai alapjai.	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
13. A vallásszociológia alapfogalmai	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés
14. Ismétlés, vizsga előkészítés, ismerkedés a vizsgaeszközökkel	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti ismeretek kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés, statisztikai szemléltetés

Könyvészet

Andorka Rudolf (2006) *Bevezetés a szociológiába*. Osiris Kiadó, Budapest.

Giddens, Anthony (2003) *Szociológia* Osiris Kiadó, Budapest.

Henslin, James et al. (2015) *Sociology. A down-to-earth approach*. Pearson Higher Education AU.

Macionis, J. John (2008) *Sociology*. Pearson Prentice Hall.

Roth Endre (2004) *Szociológia és társadalom*. Scientia Kiadó, Kolozsvár.

Opcionális könyvészet:

Babbie, E. (1999) *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi Kiadó, Budapest.

Boudon, Raymond et al. (1998) *Szociológiai lexikon*. Corvina, Budapest.

Gans, Herbert J. (2003) Népszerű kultúra és magaskultúra. In: Wessely Anna (szerk.) *A kultúra szociológiája*. Osiris-Láthatatlan Kollégium, Budapest, 114–149.o.

Mead, G. H (1973) Szerep-játék, szabályozó-játék és az általános másik. In Mead G. H. (1973) *A pszichikum, az én és a társadalom*. Gondolat, Budapest, 195–209. o.

Némedi Dénes (1999) Auguste Comte: A szociológia megalapítója? In: Felkai Gábor et al. (1999) *A szociológia kialakulása*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 224–250.o.

Somali Péter (1997) *Szocializáció*. Corvina, Budapest.

Somlai Péter (1999) A szociológia születése a tizenkilencedik században. In: Felkai et al (1999) *A szociológia kialakulása*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 13–21.o.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Mi a szociológia? Beszélgetés a szociológiáról, a szociológia hasznáról, kapcsolatáról más társadalomtudományokkal.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A szociológia mint tudomány. Hipotézis-alkotás, kutatás-tervezés a társadalomtudományokban.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A kultúra biológiai gyökerei. Ösztön és tanult viselkedés.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Kulturális heterogenitás a modern társadalmakban. Szubkultúrák, ellenkultúrák, rétegekultúrák, kulturális hierarchiák.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Kulturális változás. A nemi szerepek hosszú távú átalakulása	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	

Kulturális változás. Modernizáció a tradicionális társadalmakban.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Nyelvi szocializáció és a társadalmi egyenlőtlenségek átörökítése.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A deviancia elméleteinek alkalmazása	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Társadalmi rétegződés és Bourdieu tőke-fogalma. Anyagi tőke, kulturális tőke és társadalmi tőke.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A társadalmi mobilitás csatornáinak történeti változásai.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A társadalmi mobilitás és az elit. Gazdasági elit Romániában.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Társadalmi marginalitás Kelet-Európában és Romániában.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Faj, nemzet, etnicitás.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Vallás, vallásosság, vallási szervezetek és a vallási mező folyamatai Romániában.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	

Könyvészet

Bourdieu, P. (1997) Anyagi tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz R. (szerk.) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei. Új Mandátum, Bp. 1997

Davis, K. – Moore, W. E. (1997) A rétegződés néhány elve. In: Angelusz R. (szerk.) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei, Új Mandátum, Bp.

Csányi Vilmos (2010) Az agresszió. In: Csányi V. (2010) Van ott valaki? Typotex, Bp. 122-139.o.

Fosztó László (2007) A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösddizmusra tért romák kapcsán. Erdélyi Társadalom, 2007/1

Gál Katalin, Ruszuj Emese (2008) "Gazdagjaink?" Elemzési kísérlet a romániai gazdasági elit profiljáról. WEB Szociológiai Folyóirat 2008/1.

Giddens A. (2000) A társadalom és a bűnözés: szociológiai elméletek. (145-152.o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp

Hadas Miklós (2016) A vulkán megszelídítése. Adalékok a nyugati férfibeállítódások hosszú távú átalakulásának vizsgálatához. Erdélyi Társadalom 2016/1

Hollósi Marida – Bognár Lajos (2000) Változás a mai világban. In: Hollósi M. (2000) Bevezetés a kulturális antropológiába. ELTE BTK, Budapest.

Ladányi J. – Szelényi I. (2004) A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Budapest, 14-28.o.

Marger, M. N. (1991) – Brazil. In: Marger, M. (1991) Race and ethnic relations. American and Global Perspectives. Wadsworth Publishing Company.

Péter László (2003) Elszegényedés és szegregáció egy ipari kisvárosban. In: WEB Szociológiai folyóirat, 2003 Május (11. szám)

Réger Zita (1990) Bernstein nézetei a nyelvi hátrány eredetéről. In: Réger Zita (1990) Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány. Akadémiai Kiadó, Budapest, 91–104 o.

Sorokin P. (1997) A vertikális mobilitás csatornáit. In: Robert Péter (szerk.) (1997) A társadalmi mobilitás. Hagyományos és új megközelítések. Új Mandátum, Bp.

Sólyom Andrea (2007) Ifjúsági szubkultúrák és csoportfolyamatok Székelyudvarhelyen. In: Jakab A. Zs. (szerk.) Csoportok és kultúrák. Tanulmányok a szubkultúrákról. KJNT, Kolozsvár

Opcionális könyvészet:

Giddens, A. (2000) Rétegződés és osztályszerkezet (221-244. o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris, Bp.

Henslin, James (2003) Social Movements. (648-660 o.) In: Henslin, James (2003) Sociology. A down-to-earth approach.

Stewart, Michael (1994) Romanesz. „A cigány módon élni”. In: Stewart, M. (1994) Daltestvérek: az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon. MTA SZI, Bp.

Réger Zita – Hátrányos helyzet és nyelvi szocializáció: hazai vizsgálat az anya–gyermek kommunikáció és a társadalmi helyzet összefüggéseiről (104-119 o.) In: Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány.* Akadémiai Kiadó, 1990

Zanden J.W. (1990) Socialization across the Life Course. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

Zanden, J. W. (1990) Culture. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology.

Zanden, J.W. (1990) Social structure. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom és feldolgozási módszerek összhangban vannak a tantárgy feldolgozásának más, hazai és külföldi egyetemeken való megjelenésével. Ugyanakkor a tartalmi elemek meghatározásában olyan szűkebb társadalomismereti szempontokat is szem előtt tartottuk, amelyek a Romániára, az erdélyi magyarságra, illetve egy Közép-Kelet-Európai kontextus jobb megismerésére vonatkoznak. Ugyanakkor azt is szempontként kezeltük, hogy a szakmai tudás ne csak tudományosan aktuális, hanem gyakorlati szempontból is releváns legyen, így a munkaerőpiacra való beilleszkedést érdemben szolgálja.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az alapfogalmak ismerete és azok kontextusnak megfelelő használata.	Írásbeli teszt (igaz-hamis kérdések, egyszerű feleletválasztás, kifejtő kérdések)	70%
	Az elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazása.		

10.5 Szeminárium / Labor	Tartalmi tudás: alapfogalmak ismerete és kontextus függő adekvát használata, gyakorlati adaptálása	Két parciális ellenőrző dolgozat (szöveg-értelmezés, alapfogalmak ismerete)	30%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak a megfelelő ismerete, kontextusfüggő adekvát használata. A másolás vagy különböző forrásokból való kompilálás (fel nem tüntetett forrásokból való használat, tartalmi összeállítás saját név alatt) maga után vonja a vizsgáról való kizárást, illetve a házi feladatok-referátumok semmisnek nyilvánítását. A vizsga letételéhez a hallgatónak legalább 5 pontot kell szereznie a maximális 10 pontból. 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025.04.15.

Előadás felelőse:
Dr Kiss Dénes István

Szeminárium felelőse:
Dr Kiss Dénes István

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.04.20.

Intézetigazgató:
Dr László Éva

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.